

De Braziliaanse politie arresteert jongeren die vernielingen aanrichtten bij demonstraties.

FOTO: PAULO SANTOS/REUTERS

Consumptiegeneratie eist politieke veranderingen in haperend Brazilië

Katy Sherriff
São Paulo

‘Sem violência! Geen geweld!’ schalt het over de Avenida Faria Lima in het zakendistrict van São Paulo. Gisteravond en maandagavond trokken tienduizenden, voornamelijk jongeren door São Paulo. In totaal protesteerden meer dan 215.000 mensen in verschillende grote steden. Vooral omdat zij politieke veranderingen willen.

Braziliaanse vlaggen en bloemen kleuren de menigte van jonge mensen die zich door de brede laan voortschrijdt. De politie blijft opvallend op afstand nadat vorige week donderdag dezelfde demonstratie eindigde met excessief politiegeweld. ‘Ik werkte toen en kreeg traangas in mijn gezicht’, zegt de 24-jarige fotografe Maria. ‘Daarom loop ik nu mee als demonstrant.’

Wat begon als een protest tegen de verhoging van de prijs van een buskaartje is uitgegroeid tot een massabeweging die haar onvrede uit over veel meer dan die tariefsverhoging van ongeveer zeven eurocent. ‘Het slechte publieke onderwijs en gezondheidszorg, de dagelijkse files in de stad, het overvolle openbaar vervoer, de corruptieschandalen in de politiek’, somt student sociologie Paulo op, ‘we pikken het niet langer’.

‘Het politiegeweld van vorige week schrok niet af maar werkte juist als katalysator,’ zegt José Garcez Ghirardi. Hij is professor staats-

recht aan het gerenommeerde instituut Fundação Getúlio Vargas. ‘We zijn eigenlijk allemaal verrast dat dit zo groot is geworden. Het afgelopen decennium ging het economisch zo goed hier, dat heeft ons Brazilianen in zekere zin bedwelmde.’

Het afgelopen decennium groeide de Braziliaanse economie als kool. Werkloosheidscijfers bleven dalen, miljoenen Brazilianen werden uit de armoede getrokken en kregen voor het eerst toegang tot krediet. ‘Het is geweldig dat zoveel meer Brazilianen mooie spullen kunnen kopen’, zegt professor Garcez Ghirardi, ‘maar de regering heeft te veel ingezet op consumptie. Een regering die consumptie gebruikt om mensen op de sociale ladder te doen stijgen, vraagt om een samenleving van consumenten, niet van burgers’.

Sinds twee jaar hapert de Braziliaanse motor. De groei blijft achter, vorig jaar groeide de economie maar met 0,9 procent. Brazilië verhoogde eind mei de rente naar 8% procent om de inflatie, nu rond de 6,5%, te stoppen. De rente was juist twee jaar lang laag gehouden om de groei te stimuleren. Brazilianen hebben minder vertrouwen in de toekomst. De populariteit van huidig president Dilma Rousseff is ‘historisch laag’: 51% van de bevolking steunt haar nog.

Toch noemt niemand in de demonstratie de verslechterde economische situatie als reden om de straat op te gaan. Het zijn overwe-

Consumptie
De Braziliaanse economie groeide als kool

Stagnatie
Sinds twee jaar hapert de motor

Protest
Het zijn grote thema's als corruptie die deze jongeren willen aanpakken

Professor José Garcez Ghirardi

gend hoogopgeleide, blanke jongeren uit de hogere middenklasse die hun onvrede uiten. Meer dan zeventig procent demonstreert voor het eerst in zijn of haar leven. De consumptiegeneratie is wakker geworden, stelt professor Garcez Ghirardi. ‘Ook mijn studenten lopen mee. Ze beseffen dat welvaart niet alleen gaat over een mobiele telefoon, auto of plasma-tv. Ze eisen meer politieke betrokkenheid.’

‘Mama, wees gerust, ik ben alleen even het land aan het veranderen’, staat op een bord dat een jongen omhoog houdt. Het zijn grote thema's als corruptie, het smijten met publiek geld voor het WK of de inefficiëntie van publieke voorzieningen die deze jongeren ‘even’ willen aanpakken. Waarom zagen we zulke protesten niet toen ‘Mensalão, het grootste Braziliaanse corruptieschandaal in de geschiedenis, bekend werd?’, vraagt Garcez Ghirardi zich hardop af. ‘Omdat dit protest met iets heel concreets voor de consument begon: openbaar vervoer dat duurder wordt terwijl de kwaliteit ver onder de maat is.’

Het lijkt voorlopig nog niet rustig te worden in het land. De vraag is hoe lang zo'n massa op de been blijft. ‘Hoe meer thema's worden aangehaald, des te moeilijker het wordt om een eenheid te blijven. Maar er wordt weer gediscussieerd over hoe we het land moeten inrichten. Gestart door de generatie die opgroeide met consumptie als hoogste goed. Dat stemt hoopvol.’

